

Brand i byggnad

UNDERSÖKNINGEN UTFÖRD AV

Magnus Lundqvist Brandingenjör

SUMMERING

Lägenhetsbrand i i X-stad. Branden totalförstörde ett sovrum i den aktuella lägenheten och brandgaser spreds via öppna lägenhetsdörrar till trapphuset och en angränsande lägenhet. Två personer fördes till sjukhus med rökskador, mannen i den brandskadade lägenheten och en kvinna i den angränsande lägenheten.

ANLEDNING TILL UNDERSÖKNINGEN

Branden uppfyller de kriterier som X-stads Brandförsvaret har ställt för fördjupad olycksundersökning, enligt 3 kap. 10 § lag (2003:778) om skydd mot olyckor, genom brandgasspridning över brandcellsgräns och personer kvar i brandpåverkade delar av byggnaden vid brandförsvarets ankomst.

METOD

Olycksundersökningen avser att beskriva orsaken till olyckan, olycksförloppet och brandförsvarets insats, i syfte att förebygga alternativt mildra konsekvenserna av en liknande olycka i framtiden, samt att göra liknande räddningsinsatser effektivare.

Som underlag har intervjuer och dokumentation använts. Intervjuer har hållits med personal från X-stads Brandförsvaret, grannen som larmade SOS och kvinnan som bor i lägenheten mittemot brandlägenheten. Dokumentation som granskats är i första hand brandförsvarets insatsrapport men även ritningar över lägenheterna och gemensamma utrymmen som påverkats av branden eller brandgaserna.

RAPPORTENS UTFORMNING

Rapporten avser att återge de faktiska omständigheterna kring olyckan utifrån de uppgifter som framkommit under utredningen.

Under rubriken Slutsats/Diskussion tillåts författaren att utifrån framkomna uppgifter dra egna slutsatser kring olyckans orsaker och förlopp.

BESKRIVNING AV OBJEKT

Byggnaden är ett flerfamiljshus med 4 våningar. Byggnaden uppfördes 1984 och har stomme av betong och fasad i tegel. Markplan inrymmer butik- och kontorslokaler medan övriga våningar inrymmer bostadslägenheter. Branden uppstod i sovrummet till en lägenhet om 3 r o k på våning 1-trappa. Byggnaden har ett öppet trapphus med korridorer som är avskilda med klassade dörrar som står uppställda på magnet.

BESKRIVNING AV HÄNDELSEN

Lägenhetsbrand i centrala X-stad där ett sovrum totalskadas och övriga delar av lägenheten rökskadas kraftigt. Trapphus och en angränsande lägenhet skadas också av röken. Larmet inkom brandförsvaret kl 20:36 och 4 minuter senare var första styrkan på plats. Rökdykare går in i byggnaden och i en angränsande lägenhet assisteras en kvinna ut genom ett fönster till maskinstegen som väntar utanför. Därefter, med viss fördröjning, släcks branden ned med vatten från släckbilen. I det fortsatta räddningsarbetet lämpas lös inredning ut genom balkongdörren och ventiler av lägenheter och trapphus påbörjas.

BESKRIVNING AV ALLMÄNHETENS BETEENDE

Brandförsvarets insats

Branden upptäcktes av en granne som hörde hur brandvarnaren tjöt inne i en lägenhet. Grannen ringde på dörren till lägenheten och uppmärksammade innehavaren på att det brann inne i sovrummet i lägenheten.

Lägenhetsinnehavaren verkade förvirrad och förstod inte att det brann inne i hans lägenhet. Grannen larmade räddningstjänsten och sprang runt i trapphuset och varnade andra för att det brann i byggnaden, samtidigt som mannen i lägenheten utrymde. I samband med att mannen utrymde sin lägenhet lämnades lägenhetsdörren öppen varpå brandgaser spred sig i trapphuset. Brandgaserna spreds sedan vidare in till lägenheten mitt emot brandlägenheten, även där via en öppen lägenhetsdörr. Kvinnan som bor i lägenheten står vid brandförsvarets ankomst och lutar sig ut genom köksfönstret.

Larmet inkom brandförsvaret kl 20:36 och 4 minuter senare var första styrkan på plats. Ett tiotal personer står utanför entrén till byggnaden. När rökdykarna är på väg in i byggnaden möts de av lägenhetsinnehavaren i porten. Informationen som givits rökdykarna är att brandlägenheten skall vara utrymd. Inne i trapphuset visar sig en avskild korridor, innehållande fyra lägenheter däribland brandlägenheten, vara helt rökfylld. Brandgaserna är väldigt svarta och sikten i korridoren är närmast obefintlig.

Rökdykarna går in i lägenheten till vänster i korridoren då lägenhetsdörren står öppen. Hallen i lägenheten är rökfylld och kvinnan som bor i lägenheten påträffas i köket där hon står och lutar sig ut genom köksfönstret. Från gatan har kvinnan uppmanats att stanna kvar i sin lägenhet och invänta hjälp. Köket där kvinnan står är i det läget helt fri från rök efter vad som kan ses från gatan. När brandgaser sedan börjar välla ut över kvinnans huvud flyttas en maskinstege fram till fönstret för att hjälpa kvinnan ut. När rökdykarna kommer fram till kvinnan är maskinstegen på plats och korgen befinner sig utanför fönstret.

En andra rökdykargrupp ordnas som får till uppgift att säkerställa att inga personer finns i trapphuset ovanför våningsplanet där branden finns. När kvinnan har hjälpts ut ur lägenheten fortsätter rökdykarna in i lägenheten mitt emot. Lägenhetsdörren står öppen och lägenheten är helt rökfylld. Lägenheten genomsöks utan att branden påträffas, värmekamera används. Sovrummet där branden är missas av rökdykargruppen .

Rökdykarna fortsätter bort i korridoren där ytterligare två lägenheter finns. Den högra lägenheten är olåst men visar sig vara fri från rök varför rökdykarna fortsätter till den vänstra lägenheten. Denna lägenhet är låst. Rökdykarna vänder tillbaka för att hämta brytverktyg som har kommit upp i trapphuset. Efter att ha försökt bryta upp lägenhetsdörren tvekar rökdykarna och vänder tillbaka till lägenheten som genomsöktes tidigare.

Denna gången hittas branden i det vänstra sovrummet. Det brinner i sängen till höger i rummet och även sängen till vänster har skador av brand, men där verkar branden ha självslocknat. Branden släcks och sängarna lämpas ut genom balkongdörren. Ventilering av brandgas påbörjas. Ventilering av trapphuset försvarades av att vajern till rökluckan satt fast och nyckel saknades till låsta fönster i trapphuset.

UNDERSÖKNING

Undersökningen av brandplatsen skedde dagen efter branden i samband med polisens tekniska undersökning. Vid den tekniska undersökningen av brandplatsen kunde ingen direkt brandsak konstateras. Enligt uppgifter från grannen som larmade SOS brann det i en säng i den borte delen av sovrummet, längst bort till vänster i lägenheten från lägenhetsdörren sett. När rökdykarna kommer in i brandrummet brinner det i en säng till höger i rummet. Till vänster står en tätsäng där det ser ut att ha brunnit tidigare men som nu har

slocknat.

Bakomliggande orsaker till branden

Då ingen direkt brandorsak har kunnat konstateras är det svårt att ange bakomliggande orsaker till branden.

SLUTSATS/DISKUSSION

Ute på altanen tillsammans med de båda sängar som har lämpats ut i samband med släckningsarbetet påträffades en del av en skrivbordslampa som skulle kunna ha med branden att göra. Lampan är av en modell som fästs på skrivbordet och har en tvådelad arm med ledning. Lampskärmen som är av plåt var tydligt påverkad av branden och sockeln där glödlampan skall sitta var helt borta.

Då ingen annan trolig brandorsak har kunnat konstateras finns misstankar om att lampan kan ha orsakat branden. Mannen som bor i lägenheten är enligt uppgift dement och det var viss oreda i lägenheten med mycket tidningar och böcker utspridda.

Då rökdykarna kom fram till kvinnans lägenhet stod dörren öppen. Kvinnan själv såg på TV när grannen sprang runt i trapphuset och ringde på till lägenheterna för att varna de boende för branden. Hon valde att inte öppna dörren då hon endast var klädd i morgonrock. Hon kände kort därefter att det luktade rök och gick mot lägenhetsdörren, där hon kunde se att det kom in rök via brevinkastet. Hon öppnade dörren till korridoren och såg att den var rökfylld. Hon stängde dörren och begav sig till köket efter att även ha stängt dörren till vardagsrummet och eventuellt till sovrummet. Hon är helt säker på att hon stängde dörren till korridoren/trapphuset. Hon blir sedan kvar vid fönstret ända tills hon får hjälp ut via maskinstegen.

De enda förklaringarna till att dörren till kvinnans lägenhet stod öppen är att kvinnan trots allt inte stängde dörren helt eller att mannen i brandlägenheten av någon anledning har öppnat den när han utrymde. Mannen har troligen inte gått raka vägen ut ur byggnaden då rökdykarna möter honom i porten och det inte är en lång väg för mannen att gå, samtidigt som det tog några minuter från larmet till rökdykarinsatsen kunde inledas.

Om branden inte hade upptäckts så tidigt som nu var fallet och grannen inte hade varnat lägenhetsinnehavaren hade med stor sannolikhet mannen blivit kvar i lägenheten. Olyckligt i omständigheterna är att grannen inte hjälpte mannen ut ur lägenheten och såg till att lägenhetsdörren stängdes. Då hade brandgasspridningen begränsats och spridning in i kvinnans lägenhet hade uteblivit.

PROBLEM/BRISTER

Oklart till en början vilken lägenhet det var som brann. Radioapparaterna fungerade dåligt varför det var svårt med kommunikationen på skadeplatsen.

- Det förekom en del spring av boende i trapphuset som var rökfyllt. I övrigt var det ovanligt rörigt i anslutning till byggnaden.
- Dåligt underhåll av öppningsanordning (vajer) till röklucka i trapphuset gjorde att luckan inte kunde öppnas mer än delvis.
- Det fanns fönster i trapphuset som hade kunnat användas till ventilering av brandgaser. Fönstren var låsta med nyckel som brandförsvaret inte hade tillgång till.

ERFARENHETER

Det är viktigt att inhämta information och delge styrkan denna innan in-
Åtgärder satsen på plats kan påbörjas. Standardrutinerna kan annars

medföra att insatsen inleds med fel inriktning eller på fel plats.

- Respektive skiftlag informeras om problemet för att finna en lösning. När brandplatsen avsevärt förändras i samband med släckningsarbetet är det viktigt att rökdykarna försöker lägga detaljer på minnet som kan underlätta det fortsatta arbetet med till exempel bestämning av direkt brandorsak.

- Respektive skiftlag informeras om problemet. Radiokommunikationen måste fungera på skadeplatsen. Översyn av radioapparater måste genomföras.

- Driften informeras om problemet som skall åtgärdas omgående. Det är viktigt att alla fastighetsägare har fungerande rutiner för drift och underhåll av det byggnadstekniska brandskyddet.

Alla stora fastighetsägare kommer att informeras om problemet via ett utskick.